

Anton Fabian: Všetci túžime dosiahnuť spásu.

Otázka čitateľky: „Pri rozhovore so známymi som bola svedkom rôznych interpretácií dosiahnutia spásy u človeka. Vypočula som si, že spása mimo Katolícku Cirkev nie je možná. Aká je pravda?“

Odpoveď na túto otázku je viacvrstvová. Najhlbšia vrstva sa týka uchopenia slova „cirkev“. Dnes nám pri tomto slove napadne pápež, biskupi, Vatikán, kňazi, bohatstvo a škandály. Lenže pôvodný význam „ecclesia“ je ľud zhromaždený na oslavu Pána. Ľud sa môže zhromaždiť na námestí aby protestoval, alebo v divadle, aby sa zabával, alebo v kostole, aby Bohu ďakoval. Pritom ide o zvolávanie zhromaždenia, povolanie z Božej strany, nie organizovanie zdola. Každú nedeľu sme „ecclesia“ – ľud zhromaždený na oslavu Pána. Už proroci v Starom Zákone povzbudzovali veriacich Izraelitov: vy ste Boží ľud. Teda nie ľud otrocký, ako v Egypte, ale ľud slobodný a vyvolený. Božia múdrosť, slová Zákona, bola zverená Božiemu ľudu ako celku, nie jednotlivcovi (ak jednotlivcovi, tak len preto, že stál na čele Božieho ľudu). Ľud bol oslobodený z egyptského otroctva, nie jedinec. Ak z tohto hľadiska rozmyšľáme nad výrokom, že mimo Cirkve niet spásy, tak to znamená, že vzťah viery nás vedie k vytváraniu spoločenstva a k účasti na jeho liturgickej činnosti. Do neba nepríde nikto sám ako individualista, ale ako člen milovaného Božieho ľudu. Preto sa nemodlíme Otče môj, ale Otče náš.

Druhá vrstva poznania sa dotýka rozlišovania. Na jadre orecha si pochutnáme, pričom škrupinu, obal zahodíme. Jadro Cirkvi tvorí Boh, Kristus, Mária, svätí. Obalom sme všetci, kým sme na zemi. Tí, ktorí povedia: Kristus áno, Cirkev nie – o čom hovoria? O jadre, či o škrupine? V tejto oblasti je mnohokrát zahmlievanie a nekomplexné vyjadrovanie. Využívajú ho médiá a tí, ktorí sa sústreďujú viac na formu ako na obsah. Byť presvedčený, že mimo Cirkvi niet spásy znamená, že bez jednoty s jadrom, bez osobnej viery, niet pre človeka celovečné šťastie. Pre Boha je dôležité slobodné rozhodnutie človeka. Treba však jasne pomenovať, že hovoríme o jadre a nie obale. Tejto tématike venoval emeritný pápež Benedikt XVI. veľa článkov a kníh, v ktorých jasne rozlišoval naše cirkevné úrady, administratívu, inštitúcie, mohokrát nedokonalé, od toho čo je podstata Cirkvi, Trojjediný Boh. Každý však vie, že žiaden chutný orech nevyrastie bez obalu, škrupiny, ktorá ho chráni. Preto, ak je viera živá a hlboká, vedie do spoločenstva a náboženskej praxe modlitby, Biblie, sviatostí. Tí, ktorí hovoria, že nikoho nezabili, neokradli, teda musia prísť do neba, iba ospravedľujú svoje pohodlie a povrchnosť. V duši cítia, že maskujú svoju lenivosť.

Tretiu vrstvu interpretácie starodávneho patristického výroku, že mimo Cirkvi niet spásy, tvorí náuka Druhého vatikánskeho koncilu (1962-1965) v konštitúcii *Lumen Gentium*. Tam sa príslušnosť k Cirkvi, Božiemu ľudu, vykladá ako kruhy na vode. V strede je všeobecná, univerálna (po grécky *katholikos*) Cirkev. Ďalší kruh tvoria všetci, čo veria v Krista, pravoslávni, protestanti, a iné kresťanské denominácie. K Božiemu ľudu patrí aj ďalší kruh: tí, ktorí veria v Boha, židia, moslimovia a iné svetové náboženstvá. Posledný kruh tvoria ľudia dobrej vôle a tí ktorí úprimne hľadajú pravdu. Z toho vidieť, že mimo Cirkev niet spásy, lebo príslušnosť k Božiemu ľudu je diferencovaná z rôznych dôvodov a uhlov pohľadu. Nie je jediným kritériom to, či sa niekto hlási ku katolíckej Cirkvi, je pokrstený a prijíma sviatosti, lebo prístupných ciest k Božiemu životu je mnoho. Ale Cirkev je vonkajším viditeľným znamením spásy, teda cestou istou. Popri nej je veľa ciest aj pochybných.

Na záver treba povedať, že Bohu rôznosť neprekáža. On vie, že na jednej strane zemegule sa modlia inak ako na druhej. Keby chcel jednotu na náš spôsob, čiže uniformitu, jediným zásahom by ju mohol dosiahnuť. Ale jemu sa páči svet v rôznosti. Tak ako sú na lúke rôzne kvety, tak treba prijať rôznosť náboženstiev. Dôležité je mať postoj Matky Terezy: „Mojou úlohou nie je obracať ľudí na vieru. Mojou úlohou je milovať. Láska obráti koho treba.“